

05

A

1266

423
D. F. G.

De

CONNUBIIS IL- LUSTRIUM,

Suffragio Superiorum
in Illustri ad Albim Universitate

PRÆSIDE

VIRO Nobilissimo, Amplissimo, Excellentissimo

DN. CRISTIANO Röhrensee/

Moralium Professore Publico celeberrimo,

*Domino Patrono, & studiorum Promo-
tore eâ, quâ par est, observantia de venerando,
disferet*

MICHAEL Biring/Lipsiens.

Ad d. 5. August. A. MDCLXXXII.

WITTENBERGÆ,

Prelo CHRISTIANI FINCELII.

27

D. F. G.

De

CONVULSUS II.
LUSTRIUM

superiorum

in thesaurio

PIRO Notar

Dr. CRI 992A 50

Morsum Professor Publico celebrato

Domino P. ...

...

...

MICHAEL ...

...

WITTENBERG

...

§. I.

QVod Pollioni, qui civilium sui temporis bellorum historiam meditabatur, ab amico Horatio vocarum fuit in memoriam.

*Periculosa plenum opus alea
Tractas, & incedis per ignes
Suppositos cineri doloso.* l. 2. carm. od. 1.

Pari forsân jure advertere in hâc, quam aggredior, materia ac vereri potuiffem, in quâ par quoq; difficultatis reperitur locus. Intrare enim aulas Principum & secretiora cubicula, & præcipua vulgare orbi, operosa res est, præsertim hoc tempore, quo hominum natura ita in vicia degenerat, ut ex optimis quibuscunqve rebus unâ cum lacte sanguinem exugere soleant. Sed quia negari non potest, quod virtutum vitiorumqve certamina non nisi in aulis videantur atrociora; modestiæ semper habenda ratio est, & majestatis, quam ubiqve venerari oportet; id quoque etiam animum maximam in spem erexit, fore, ut veniam impetrem, si nonnullis, qui fortasse plura expectabunt, à me non satisfactum fuerit.

§. 2. Sed ut feliciori postmodum cursu progredi liceat, de nominibus quædam erunt præmittenda. Con nubia enim aliis dicuntur Matrimonia, Conjugia, Consortia, & quod Jctis frequentissimum est, Nuptiæ. Res ipsa secundû diversum considerandi modum diversa quoque sortita est nomina. Observavit enim *Valent. Guilhelm. Forster. tr. de Nupt. c. 3.* quod matrimonium

dicatur respectu finis, nempe procreationis sobolis, ex
quâ uxor matris nomen adipiscitur: Metaphoricè verò
nominetur Conjugium, quod videlicet jungantur nu-
bentes, & sub jugum matrimoniale mittantur. Ab effe-
ctu Consortium. Ab adjunctis & solennitatibus adhi-
bitis Nuptiæ & Connubium. Nubere verò, unde Nu-
ptiæ & connubia descendunt, nihil aliud significat,
quam tegere & velare. Videri potest *Theſaurus Fabri au-
ditor editus. add. Ovidius l. 4. fast.* & qui hujus rei causam
dat, *Festus, l. 1. c. 6. flammeo*, dicens, *amicitur nubens boni o-
minis causa; quod assidue eo uteretur Flaminis uxor, cui non
licebat divorcium facere.*

§. 3. Naturam equidem connubiorum sufficien-
ter expofuerunt Politici pariter atque Jcti, definiētes
ea per justam ac legitimam maris & toeminæ conjun-
ctionem, ad individuam vitæ societatem; & dividētes
modis variis, quæ omnia optime videri possunt apud
cit. Forster. c. 5. §. 6. Attamen est omnino hujus rei aliqua
ratio, quod Illustrium connubia in specie distinguam,
à privatorum, & quæ ornamentum, dignitatem, ampli-
ficationem, & conservationem publicam intendunt,
ab iis, quæ saltem privatim spectant commodum. Quo
pertinet illud Meleandri ad Argenidem: *Privatorum,*
*est, eligere matrimonia ex amicitia affectu, aut mo-
rum concordia. Nobis illa spavit as exuenda. Regum enim*
*fortuna est, ut nunc indignos, nunc exosos per sanctissima fœ-
dera sibi jungant; nunc omnium nexuum jura, omnisque
sanguinis caritatem inhumana necessitas negligat. Carissi-
mus esse solet, qui utilitate præcipuâ potentiam nostram alit;*
*§. affinitates pulcherrime consentur, quæcunque regna stabi-
liunt. Barcl. l. 3. p. m. 304.* Videtur enim personis illustri-
bus in ejusmodi nuptiis interdum aliquid concedi ma-
jus,

jus, interdum minus, quemadmodum vel necessitas, vel reipublicæ utilitas id expetit, quod ex subsequenti- bus facilius erit colligendum.

§. 4. Et quia ejus rei imprimis curam habere insti- tui, ut frequentiores exponam consuetudines, quæ hoc tempore in aulis observantur, necessitate scilicet, aut utilitate id svadente; neque ea præteream, quæ ob eundem ibi finem ex meâ sententiâ diligenter caveri solent, principio statim oritur quæstio; an sit imposi- tum Principibus officium ducendi uxoris, quamvis ab- horreant, imprimis si salus publica id exigat, & per hoc componi possint offensiones, disfidia, simultates, turbæ, factiones atque bella? Communis alias Politi- corum regula est, multa esse facienda contra animi sen- tentiam, si id republicæ salute esse videatur. Quod vel hæc regula in actionibus Principum etiam locum in- veniat, vel exinde colligi potest: Cum olim VVamba Gothorum Rex detrectaret coronæ splendorem ac po- tentiam, cujus tamen imperium maximè salutare vi- debatur omnibus, dux quidam è proceribus gladio ne- cem minatus, nisi assentiret, dixit: *An unus totius gen- tis voluntati repugnes, tuæque tranquillitati communem omni- um salutem posthabeas?* Joh. Mariana l. 4. hist. Hisp. c. 12. Quamvis autem tam rigorosè, præsertim cultioribus his temporibus, procedendum haud censuerim, exemplo tamen esse poterit bellum, ab Ottocaro Bohemorum Rege inceptum, & per plures annos in ejus posteros pro- latum, quod aliter componi non potuit, nisi inito an- no 1331. inter VVenceslaum Ottocaris filium, & filiam Rudolphi, & vicissim inter Rudolphi filium & VVen- ceslai sororem matrimonio. Et ut hoc addam, potest exinde sperari hæres paternorum virtutum & imperii,

in quo duret memoria generis & familiae, & ab interitu vindicetur. Successionem etiam in Imperio nostro ac temperari electioni, moribusque Germanorum optime convenire, haud difficulter potest judicari.

§. 5. Principes enim Germaniae commissas sibi olim provincias tam facile, tamque feliciter in principatus mutare, aut jus successionis in iis postmodum firmare haud potuissent, nisi populus tacite dedisset assensum. Expectandae etiam hodie essent turbae, quos vel populus excitaret vel optimates, si is deligeretur, qui omnium acutissimo gauderet gladio, aut aliis eminent virtutibus. Quidam enim assentirent, quidam ex ambitione diversum sentirent. Sed in successione, quae nunc apud eos servatur, simplicitate quadam hac in parte non culpanda, adducti, credunt, *sibi fortuna datum esse principem non ascititium, neque velut acquisito imperio gloriantem, sed natum educatumque in aula, privatisque intactum incunabulis, quem statim ex albo prodeuntem imperatoria purpura susceperit, simulque sol hominem viderit & principem, ut jure meritoque debeant colere principem, non datum sibi, sed natum.* Quenadmodum Imperator Commodus introducitur apud *Herodianum l. i. c. 5.* Scripserunt aliam hac de re magni nominis Politici, Bodinus, Arnisaeus, Bernegg. & Boecler. quibus addi possunt, quae egregie disputata sunt apud *Barclaj. Arg. l. i. p. m. 304.*

§. 6. Sed videamus, quid de illa consuetudine sentiendum sit, quando principes impuberes vel despondentur, vel etiam matrimonio junguntur, ita ut in futurum, adveniente justa aetate, per copulam carnalem has nuptias consummare debeant. Exemptum videatur apud *Londorpium in act. publ. p. 1. cap. 96. Sleidanum lib. 13. p. 353.* Id autem fieri a parentibus prudentis funis, &
qvi

qvi curam habent reipublicæ maximam, sanè negari non poterit. Et quamvis nonnullis iniquum videatur, Principibus statim in infantia adimere libertatem, neq; semper optatū exindè ominari posimus exitum, quem admodū anno 1543. Gvilielmo Duci Clivenfi uxor, qvæ cum ante biennium in Galliâ nuptias contraxerat, eamqve ob immaturitatem ibi reliquerat, postea negabatur, refer. *Sleidan. l. 15. p. 401. seq. add. l. 17. p. 488.* Intelligunt tamen principes, quantum saluti publicæ debeant tribuere. Elissa Carthaginis Regina saluti patriæ etiam ipsam vitam, si res exigat, deberi contendit. *ap. Justinum l. 18. c. 6.* Et Tiberius Imp. aliquando in Senatu dixisse fertur: Dixi & nunc, & sæpè alias, P. conscripti, bonum & salutarem principem, quem vos tantâ & tam liberâ potestate instruxistis, senatu inservire debere, & universis civibus, sæpè ac plerumqve etiam singulis, neqve id dixisse me pœniter. add. *Samuel Pufendorff. dissert. de oblig. adversus patriam.* Ob hanc certè causam nuptias nuperrime inter Illustrissimum principem Ludovicum, Marchionem Brandenburgensem, & Principem à Razi-viliam contractas fuisse existimandum est, accumbentibus solum ipsis in lecto, (qvæ appositio in lectum inter nobiles & illustres servari solet, & pro ingressu tori conjugalis habetur, ut refert ex *Beust. de jure Connubiorum cit. Forster. de Nupt. cap. XI.*) neqve alium habuisse finem, quam ut Illustrissimus parens Elector & filio confuleret, & provinciis Principis, qvas tutorio nomine tunc temporis administrabat. Quo referri debet illa etiam consuetudo, quando visis tantum pictis tabulis, in qvibus futuri conjugis forma & vultus arte expressa est, vitæ sociam sibi eligunt Principes: Licet autem longè interdum præstantius exhibeant tabulæ personæ elegantiam,

gantiam, non tamen impedit matrimonium, quia trahit aliquid ex iniquo omne magnum exemplum, quod contra singulos utilitate publicâ rependitur. Tacitus, Ann. 14.

§. 7. Consensu autem nuptias fieri & res ipsa probat, & docet *Ulpianus* l. 15. ff. de condit. & demonstr. l. 30. ff. de R. J. *Paulus* l. 2. ff. de R. N. *Imperator Nov.* 78. c. 7. Et in pactis matrimonialibus inter Ludovicum Hungariæ & Bohemiæ regem, & Mariam, Hispaniæ regis filiam, & inter Ferdinandum Austriæ Archiducem, & Annam, Vladislai regis filiam, habentur hæc verba: *Antecedente ad hoc mutuo, ac expresso, quantum per aetatem licuit, eorum consensu ac voluntate, profereute prefato Rege Ludovico hæc verba formalia.* EGO LUDOVICUS ACCIPIO TE MARIAM IN MEAM LEGITIMAM UXOREM, contra autem ipsa domina pronunciantes; EGO MARIA ACCIPIO TE LUDOVICUM IN MEUM LEGITIMUM MARI-
TUM, & quæ seqq. apud *cit. Londorpium in act. publ. P. 1. c. 96.* Hic verò perfectum adesse consensum ob aetatis imbecillitatem negari fortasse poterit, adeoque pro lubitu iterum dissolvi matrimonia posse quis arguerit. Sed huic respondetur, quòd omnino consensus etiam in iis, qui nondum plene adoleverunt, perfectus sit censendus, si expressè non videantur dissentire, aut se opponere voluntati parentum, quorum tanta hac in parte, auctoritas est, ut ab omnibus sperari possit & debeat, fore, ut per ejusmodi Nuptias tam liberis, quam Imperio non malè consulatur. Hæc enim ambo dum conjunguntur, Pater suo officio satisfacisse intelligitur, & filius consensisse propter bonum publicum. Bonus enim Princeps nunquam detrectabit quocunque modo consulere reipublicæ.

§. 8. Excluditur itaque omnis modus ducendi uxorem

uxorem, in quo excluditur Consensus tam nubentium, quam eorum, in quorum sunt potestate, ita ut indecorum videatur, vel per apertam viam, vel occultas insidias, aut alias clandestinas artes rapere virgines, & habere ad matrimonium. Paridi olim Helena uxor regis Menelai in praedam cesfit, infausto tamen exitu. Seqvebatur ira Procum totius Graeciae, mox bellum, & tandem excidium Trojae. Nec causam reddit meliorem, si vilioris sortis mulier fuerit, & quod LL. non praesint Majestati, sed Majestas LL. Quousque tamen haec libertas se extendat, expositum est apud *H. Grotium* *J. B. & P. l. 1. c. 3. §. 16. l. 2. c. 4. §. 2. L. 3. C. de Testam. Clapmarium. de arc. l. 3. c. 4.* Nec utilitate poterit excusari, quia utilitas par jus non facit cum necessitate. *Hug. Grot. c. l. 2. c. 22. §. 6. & 7.* Certè ubi honestas & naturalis verecundia perdidit locum, ibi imperium politicum geritur sine religione, & forsàn non feliciori exitu, quam quo tractaret ense furiosus auro & gemmis nobilem.

§. o. Quantum verò noceat interdum Regnis atque Imperiis hic infirmissimus sexus, experta olim est Roma in filiabus Fabii Ambusti, experti Franci in Brunegilde & Fredegunde, Angli in Catharina Parra anno 1549. Ut ægrè videas illustrem aliquam conversionem regnorum, aut mutationem, quibus audaces non simul inseruerint manus. Ut ergo hoc malum evitetur, circumspiciendum est Principi, qualis illi eligenda sit Uxor, & an dona animi fortunæ donis præponi debeant, quod simpliciter verissimum esse judico, vel ideò, quia quemcunque semper hominem omnium optimè ornant. Præcipuè verò requiritur Prudentia, Pietas, Castitas, rara equidem in sequiori sexu, sed utilissima, & quibus aliis in foemina malis ponitur terminus. Magna enim illis inest vis persuadendi, major impotentia in firmandis affectibus, maxima fraus &

B

nequi-

nequitia, quando secretiorum consiliorum noticia gaudent, à quâ tamen sedulo ac diligenter arceri debent.

§. 10. Formæ ratio & Proceritas, item ætas justa alias se facile commendat, & multum auctoritati tribuit, quod notissimum. Sed an potentiæ & divitiarum ratio etiam habenda sit, ardua est quæstio, & quæ maximam exemplis ostendit difficultatem. In Gallia Johan Baptistæ Gastoni, (qui erat frater Regis Galliæ,) ambiendi matrimonium ditissimæ Principis à Mompensier, haud leve iminebat periculum ex factione & aversione du mariage. *Vid. Gramondus Hist. Gall. l. 16.* Comes etiam Lauzunensis ideo incidit in iram Regis Galliæ. Mutato enim subito ejus favore deducebatur in custodiam, ejus rei maxima tunc credebatur causa, quod petiisset matrimonium Annæ Mariæ à Mompensier, filiæ Gastonis, & virginis Galliæ itidem ditissimæ. *Vid. acta publica de anno 1671.* Quantum ad nostrum imperium, facile observari potest, quod Principes Germaniæ frequentiori usu receperint antiquum illud Axioma: Vicinum ne habeas multo potentiorum. Quem in modum etiam judicavit *Gnicciardinus l. 7. hist. Ital.* Scilicet Germaniæ Principes Imperatoris sui vires nimis auctas haud voluisse. Galliæ Regis potentiam expertus est Dux Luxemburgicus, alii: quæ forte aliquem movere possint, ut credat, hoc axioma non improbandum interdum esse, modò pax non violeatur, aut fœderum religio. Et hæc causa est, quod apud nos etiam periculo non careant splendida opibus matrimonia.

§. 11. Illud tamen non obiter noceat, quod interdum per Nuptias, & affinitatis gratia odium politicum extingui possit, sicut *Julia f. Cesaris filia nupta Pompejo, Generi foederis concordiam matrimonii fœdere tenebat, cujus morte statim erupit emulatio Flor. l. 4. c. 7. §. 3.* Sentiunt etiam Turcarum Prin-

Prin-

Principes aliquam in eo utilitatem, qui filias suas Basfis
Visiriis in matrimonium collocant. vid. *Bisbequius consil. de
re mil. contr. Turc.* & plura in utramque partem congescit.
Clapmarus arc. l. 2. c. 13.

§. 13. Junguntur interdum Illustres hominibus vi-
lioris fortis & plebejis, maximo etiam reipublicæ detri-
mento. Versat animum exemplum Catharinæ Medices,
quam sibi elegit Dux Aurelianus, Henrici Galliae Regis
frater anno 1533. *Admiratos plerosq; disparitatem conjugii di-
cit Sleidanus lib. IX.*, qui ibidem familiae Mediceæ fata atque
fortunam aliquatenus attingit. Subseqvebatur autem fe-
ralis exitus, quoniam Catharina omnibus in id consilii in-
tendebat curam, ut regiam marito acquireret dignitatem.
Quidam Galliae proceres morte sua ejus ambitionem luere
debuerunt, inter reliquos saginabat odium, quod res faci-
lius ex voto cederet, & quod omnium maximum est, Re-
gicidii maxima creditur causa. Thuanus dum hæc narrat,
addit: *Adfinitatem nuper cum Clemente contractam tanto sce-
leri causam dedisse postea comperitum est, quamvis inscio marito;
verum illo mortuo, cum frater proximus esset, ut in regnum pa-
ternum succederet, omissa rei indaganda cura est, & suppressa ve-
ritas.* Quare optimè fecerunt antiqui Britones qui pecu-
liarem sanxere legem; *Ne ulla pars pars in copulandis conju-
giis propriæ sortis terminos transeat, sed nobilis nobilem ducat,
liber liberam, libertus jungatur libertæ, & servus servæ.* vid. *Sel-
denus in Fano Angl. l. 1. n. 23.* Sed ut multa exempla prætere-
am, quæ in medium afferri potuissent, observari hoc præ-
fertim tempore potest, ingratam esse ejusmodi personam
subditis, exosam potentibus, afferre patriæ turbas, vel
aliud malum, quod sentiens Dux quidam Bavariae, filii sui
Alberti amasiam, Agnes Bernauin nomine, chirurgi fili-
am, terribili mortis genere è medio tolli curavit.

§. 13. Est etiam maximum momentum in eo positum, ut paritas religionis attendatur. Quid enim Angliæ & Germaniæ hæctenus nocuit magis, quam diversitas religionis, sive imperantium, sive subditorum? Ludovicus XIV. Rex Galliæ propterea, quod non exiguum exinde sentit imminere periculum, omnes hodiè reformatæ (ut vocant) fidei homines terris suis exigit. Et superioribus temporibus in Germania, ipse invictissimus animo, pariter ac prudentissimus, Joh. Fridericus Saxonie Elector rescindebat sponsalia cum Catharina Caroli V. Imperatoris sorore inita. Erat enim hæc Imperatori mens, ut per id matrimonium eò facilius B. Lutheri dogmata supprimeret, & Electorem ad pontificiam fidem rursus pertraheret. Vid. *Sleidanus lib. 6. p. 145. Paulus Langius in Chron. Citiens.* Quia non ignorabat, pervasionibus, quibus gaudent mulieres callidissimis, sapientissimum olim aliquando seductum fuisse.

§. 14. Referunt nonnulli ad arcanum imperii factum Claudii, qui in matrimonium duxit Juliam Agrippinã fratris sui Germanici filiã, addit *Tacitus lib. 12. Ann. c. 2.* Ne foemina experta fecunditatis, integra juventutis claritudinem Cesarum in aliam domum transferret, sive ut ego paulò apertius dicam, ne alii potenti domo conjungeretur, unde postea prætensionibus & successione jura oriri possent. Antonius Caracalla duxit novercam suam, & à sapientibus audivit, *Imperatoris esse LL. dare, non accipere. Elian. Spart. in ejus vita.* Superiori seculo, anno 1534. notabilem habuimus casum, ubi Henricus, Angliæ Regis Henrici VII. filius, parentis sui voluntate, & Pontificis Maximi Julii II. permissu, fratris sui germani, tunc demortui viduam, Catharinam sibi matrimonio junxit, filiam regis Hispaniæ. Et quamvis hæc necessitudo cum Hispanis parenti maximè commoda videretur, filius tamen post obitum patris imperium nactus, tranquillo animo esse haud poterat, quippe quem incesta-

rum

rum nuptiarum conscientia tenebat constrictum. Tandem Pontificis Innocentii petitum est auxilium, cuius cum delegati rem viderentur distrahere, Rex ipse, qui jam tum abstinuerat à congressu uxoris, ex ea tamen ante filiam Marianam procrearat, convertit amorem ad Annam von Bollen/ex gynæceo virginem formosissimam, & fecit divorcium *Vid. Joh. Sleid. l. 9. p. 220. seq. add. p. 744. 751.* Quod vel ab ejusmodi nuptiis, quæ cum sanguine aut affinitate fiunt, abstinere debeamus, docet *Hug. Grotius J. B. & P. lib. 2. c. 5. §. 12. seqq.* ex causâ, quod imprimis, quamvis nulla extaret lex divina, ab eo nos detertere debeat naturalis verecundia, & quod natura, si id non præcipiat, contrarium tamen honestius dicteret. Quibus etiam insistere Principem oportet, ita tamen, ut majori ei, si visum fuerit, libertate, quoad leges humanas, quibus aliàs solutus est, uti concedatur, quâ juxta præstantiam commodorum metiri debet, sicut Gothorum LL. regibus hac in parte aliquid majus concedebant. *Cassiodorus VII. 46.*

§. 15. Neque tamen meliorem deinceps fortunam habuit laudatus Henricus VIII. cum dicta Bolenia, quæ proccacitate sua & lasciviorum conjugalem turpiter foedavit, quam tamen injuriam Rex postea ferro ultus est. Paulo post An. 1539. sibi elegit virginem elegantissimam Annam, ducis Olivensis sororem. *Sleidanus lib. 12. p. 320.* Hæc vero anno 1540. etiam repudiata, novum iniit matrimonium cum Catharina Hevarda, quæ Nordfolciæ ducis è fratre erat neptis. *Id. p. 339.* cuius rei qui fuerit exitus, postea docebitur. Alii sunt qui pellices habuerunt, quemadmodum Carolus VII. Rex Galliarum Agnetem Soreliam. *V. Robertus Guagninus hist. Franc. l. 2. c. 4. Girardus de rebus Francia. lib. 23.* & Dux Brunsvicensis Evam suam Trottinam, quam vitam excessisse omnibus credentibus, in arce Stauffenburg clam detinebat. *Sleidanus p. 409.* Pesimè autem facere principem, qui
nulla

nullâ existente verâ ac legitimâ causâ, Uxorem, cui fidem
connubio semel adstrinxit, repudiat, vel exinde colligeret
Grotius, quia fides matrimonio contracta non immeritò
æquiparatur vitæ. Qui vero promiscuam venerem habent,
nec non scortis indulgent, certissimum sibi accelerant pe-
riculum, vel illo modo, quo Alexander Medices periit, quem
*Laurentius Medices nocte per insidias A. 1537. interfecit, cum in
suas ades eum traduxisset, injectâ à spe potiunda cujusdam Matro-
næ nobilis, vicinæ suæ, quæ forma & pudicitia laude cæteris ante-
ibat. Sleidanus p. 271. vel m. ut Sardanapalus, qui toti Monar-
chiæ Assyriorum lascivia sua finem imposuit. Chron. Sebast.
Franci p. 13. Id ipsum fortasse evenisset Mahumedi II. Qui oc-
cupata Constantinopoli Virginis cujusdam amore nimium
captus tenebatur, nisi se ipsum vincere potuisset. Cum enim
hac re impedirentur belli cogitationes, indignationem pro-
ceribus movit. Quod sentiens Turca, fortissimum inijt
consilium, & detestabile carnificis ministerium occupans,
præstantissimæ formæ virginis caput ferro dejecit. Dextrâ
etiam in principe sanctam ferè esse, & multis modis præfe-
rendam sinistrâ, docet *Phil. Camer. hor. succif. c. 35.* Quod so-
latio esse potest veris uxoribus. Secundariæ enim tantûsini-
strâ manu junguntur, & Uxoris legitimæ nomen dignitatis
nomen est, teste *Ælio Commodo Vero. Ref. Spartiano in ejus
vita.* Estq; rei humanæ atq; divinæ domus Socia, ut loquitur
Imperator Gordianus in *L. 4. C. de crim. expil. her.* His enim,
illustrium virorum testimoniis condecorantur. Neque de-
signari debent Mariti & uxoris nomine, qui contra leges
contraxerunt Nuptias. *Imperator §. 7. J. de Nupt.**

§. 16. Nondum autem mutata fuit Henrici VIII. for-
tuna in conjugio cum Catharina Heduarda. A. 1542. *Uxo-
rem enim capite pleçit quodcum eam pro virgine duxisset, antea
fuisse corruptam atque vitiatam comperisset. Qui vitiatam, in
Hyberniam concesserat, ubi publici quid muneris habebat: revo-*

ly-

catius autem ab illa jam regina, & in familiam adscriptus, capite mulctatus fuit post eam, ut alii quidam, partim ob idem flagitium, partim ob reticentiam. Ea sublata sextam rex ducit Catharinam Parram. Sleidanus lib. 367. An ergo ex hac re justa quædam divortii causa repeti possit principi, videamus. Certè injuria, quæ hic æstimari poterat ex qualitate personæ, per quam tota regio maculam accepisse videtur, excusatur qualitate loci. Torus enim conjugalis est locus maximè secretus, & quæ hic accidunt, eleusiniis sacris debent esse taciturniora. Neque hic videtur injuriandi animus, sed culpa potius ipsius principis fuisse, quam in se convertit, quando ea divulgavit, quæ sine damno potuissent occultari; ubi id obtinere videtur: Volenti non fit injuria. Sed divortio dignam fuisse, movet quod matrimonium sit bonæ fidei contractus; hic autem intercesserit, dolus malus, qui vitiat contractum. Accidit certissima suspicio adulterii, quod nempe in familiam Catharina receperit illum, qui vitiasse eam postea compertum fuit. Morte verò an digna fuerit Regina, in id nostrum non est inquirere. Notissima est omnibus Anglica crudelitas, & si Regis dignitatem spectes, illam fortasse non injustam fuisse senties; sed quæ odia, quæ bella exinde sequi possint, videant alii, quibus hæc difficultas commissa est.

§. 17. Aliam prætendebat divortii causam Magnus Germaniæ Princeps, nempe denegatam cohabitationem. Non tamen hanc rem sufficere, & plane virtuoso principe indignum esse, adducimur primò, ex eo, quia alias usu receptum est apud plerosque principes, ut singulis noctibus torum conjugalem non ingrediantur, sed alium quivis habeat dormiendi locum se junctum. Neque hoc solum procedit in viris senio confectis, fortassè ne noceant sibi, vitamque longius adhuc ducendam corrumpant, morbosamque faciant, sicut Ludovicus XII. Galliæ Rex, qui juvenculam,

iam duxerat regis Angliæ sororem. *Gviciard. l. 12. ad A. 1515.*
& propterea non multò post rebus humanis exemptus
est, ut indicat *Thuanus l. 21. p. 31.* *Quod nempe nullo atatis re-*
spectu recenti amori licentiosius indulgeret. Sed etiam, ne viri
juvenes corpori damnum inferant, vel multitudine proli-
xum Reip. noceant. Secundò, quia non decet virum ætate,
proveciori, quiqve jamtum genuit liberos, rebus venereis
indulgere, sed magis talem se præstare, ut credant omnes
natura factum esse, ut sponte cœlebs vivere possit. *Cæliba-*
tus enim talis excellentissimis tantum animis convenit, dicente
H. Grotio J. B. & P. L. 2. c. 2. §. 21. Non dicam, quod spe præ-
miorum, aut meru eo adduci possint mulieres, ut volunta-
tem suam marito facile conformem faciant, & quæ simi-
lem in modum arcana in aulis excogitantur.

§. 18. Sed plura taceri debent. In ampla hac materiâ
frequentiores adduxisse consuetudines sufficiat, meam-
qve sententiam pro ratione ingenii interposuisse. De cæte-
ris magis oculis judicent secretiores aularum Ministri.
Non enim me latet exemplis pariter atq; narratis, quod ha-
beant nonnulli apud se principes fœminam quandam vultu for-
mosissimam, quam magni faciunt, induunt veste longiori ad ta-
los usqve descendente; hæc altero pede plerumqve claudicat, non-
nunquam utroqve etiam, quo fit, ut ægerrimè ferant, si ventus
quvispiam ab austro, aut septentrione spirans vestes, quibus hæc
puelle vitia teguntur, quandoqve attollit. Quare institvere per-
multos, qui non secus hujusmodi ventos buccis plenis absorbeant,
atqve charybdis & scylla marinas aquas, & quæ in iis sunt, de-
glutire consueverunt. Quod ægnima autor Lucas Contilis,
ipsemec ita solvit: Principum vitæ conditio permultis ex-
petita, potentiâ prudentiaq; nititur, & magna autoritate
exornatur: quam veritas denudare & imminuere; adula-
torum autem ora obtegere consueverunt. Add. quæ sequun-
tur apud *Phil. Camerar. c. 100.* Quibus finem dif-
fertationi meæ impono.

05 A 1366

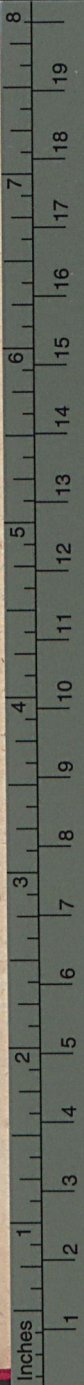
ULB Halle

3

003 765 571

B.I.G.

Farbkarte #13

425

F. G.
De.

LIBRARIIS IL-
RIUM,
Superiorum
hym Universitate
SIDE
plisimo, Excellentissimo
ANO Röhrensee/
e Publico celeberrimo,
& studiorum Promo-
bferuantia de venerando,
feret

Büding/Lipsienf.
A. MDCLXXXII.

NBERGÆ,
ANI FINCELII.

27

